

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 29

(Prot. Nr. 11, 2.§)

2008. gada 12. martā

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr.1735/07/05/24

„Par Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulā un 4. un 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Air Baltic Corporation” darbībās”

Konkurences padome (turpmāk – KP) 19.07.2007. saņēma biedrības „Latvijas Tūrisma aģentu asociācija”, (turpmāk – Iesniedzējs vai ALTA) 18.07.2007. vēstuli Nr. 7/7 (turpmāk – Iesniegums), kurā tā aicina izvērtēt aviosabiedrības AS „Air Baltic Corporation” (turpmāk – Air Baltic) darbības atbilstību Konkurences likuma 13.panta 2., 4. un 5.punktam. Ņemot vērā, ka Iesniegums nesaturēja pietiekamu informāciju, kura atbilstoši Konkurences likuma 23.panta otrajai daļai ir nepieciešama lietas ierosināšanai, KP 26.07.2007. nosūtīja ALTA vēstuli Nr.1750 ar lūgumu iesniegt papildus informāciju. Iesniedzēja papildus informācija saņemta 03.08.2007. (vēstule Nr.8/2 (03.08.2007.)) (turpmāk – Vēstule 8/2), kurai pievienoti seši pielikumi (izdrukas no interneta un Iesniedzēja elektroniskā sarakste ar Air Baltic).

Lai vispusīgāk izvērtētu Iesniegumā, Vēstulē 8/2 un tās pielikumos sniegto informāciju, saskaņā ar KP uzaicinājumu 10.08.2007. notika KP un Air Baltic pārstāvju sarunas, kuru laikā tika pausts Air Baltic pārstāvju viedoklis un skaidrojumi par Iesniegumā un Vēstulē 8/2 ietverto informāciju, kuri ir atspoguļoti sarunu protokolā. Papildus KP 14.08.2007. saņēma Air Baltic 14.08.2007. vēstuli Nr.754/08/07 (turpmāk – Vēstule 754), kurā Air Baltic sniedz papildus skaidrojumus par ALTA Iesniegumā ietvertajiem jautājumiem.

Izvērtējot iegūto informāciju, KP 15.08.2007., pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 13.panta 2.punktu un 23.panta ceturtās daļas 1.punktu, nolēma (Lēmums Nr.101, Prot. Nr.48, 8.§)

neierosināt lietu uz Iesnieguma pamata daļā par Konkurences likuma 13.panta 2.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Air Baltic darbībās.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu un 23.panta pirmo daļu, KP 15.08.2007. nolēma ierosināt lietu „Par Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulā un 4. un 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Air Baltic Corporation” darbībās”.

ALTA Iesniegumā norāda, ka Air Baltic tirgus daļa avio pasažieru pārvadājumu tirgū Latvijā ir 43,6 %, un Air Baltic darbībā saskatāma ļaunprātīga dominējošā stāvokļa izmantošana saskaņā ar sekojošo.

ALTA Iesnieguma 4.punktā norāda, ka Air Baltic „*visās korporatīvajās programmās klientam ar noteiktu apgrozījumu tiek piedāvāti papildus atvieglojumi un bonusi, bet IATA tūrisma aģentūrām, kuru pārdošanas apjoms ir daudz lielāks, nekā jebkuram korporatīvajam klientam, nav nekādu atvieglojumu*”, un Vēstulē 8/2 paskaidro, ka „*Air Baltic ir noslēgusi tiešās sadarbības līgumus ar uzņēmumiem, apejot tūrisma aģentūras, mums tie nav pieejami*”. ALTA norāda, ka minētās Air Baltic darbības ir vērtējamās kā Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums.

ALTA 18.09.2007. vēstulē Nr.9/7 (turpmāk – Vēstule 9/7) norāda, ka Air Baltic un tūrisma aģentūras ir konkurējoši tirgus dalībnieki, un, „*Tā kā Air Baltic neņem maksu par apkalpošanu korporatīvajiem klientiem on-line rezervēšanas sistēmā (.), kas liecina par negodīgu konkurenci*”, tā darbībās saskatāms Konkurences likuma 13.panta 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums.

ALTA lūdz KP izvērtēt arī atlaižu piešķiršanas korporatīvajiem klientiem tiesiskumu un kritērijus.

Saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sesto un septīto daļu KP ar 25.01.2008. vēstulēm Nr.244 un Nr.245 paziņoja procesa dalībniekiem par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu Lietā un informēja, ka 10 dienu laikā no minētā paziņojuma saņemšanas brīža tiem ir tiesības iepazīties ar Lietas materiāliem, izteikt savu viedokli un iesniegt papildus informāciju. Air Baltic pilnvarotie pārstāvji 31.01.2008. iepazīnās ar Lietas materiāliem un ar 11.02.2008. vēstuli Nr.642/02/08 iesniedza viedokli Lietā.

ALTA ir biedrību un nodibinājumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40008001220 reģistrēta biedrība, juridiskā adrese: Skolas iela 3, Rīga.

Air Baltic ir Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003245752 reģistrēta akciju sabiedrība, juridiskā adrese: Lidosta "Rīga", Mārupes pagasts, Rīgas rajons.

Izvērtējot Iesniegumā norādīto un papildus saņemto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Lietā iesaistītās puses

Aviosabiedrība Air Baltic ir slēgta akciju sabiedrība, kuras komercdarbības veids ir gaisa transports un citi pakalpojumi, kas saistīti ar gaisa transportu. Saskaņā ar Air Baltic 30.10.2007. vēstulē KP sniegto informāciju, Air Baltic pamatdarbības veids ir aviopārvadājumi un ar to saistītu pakalpojumu sniegšana. Air Baltic pasažieru aviopārvadājumu biļetes (turpmāk – biļete) realizē 3 izplatīšanas kanālos: Air Baltic interneta mājas lapā (turpmāk – Interneta rezervēšanas sistēma), Air Baltic biļešu kasēs un ar tūrisma aģentūru starpniecību. Air Baltic sniedz arī kompleksos tūrisma pakalpojumus.

ALTA mērķis saskaņā ar statūtiem ir pārstāvēt un aizstāvēt savu biedru profesionālās un finansiālās intereses, piedalīties likumdošanas aktu izstrādē tūrisma nozarē, sekmēt starptautiskā un vietējā tūrisma attīstību Latvijā u.c.

ALTA Vēstulē 9/7 norādījusi, ka tūrisma aģentūras sniedz kompleksos tūrisma pakalpojumus t.sk. lidmašīnu biļešu rezervēšana un tirdzniecība, prāmju biļešu rezervēšana un tirdzniecība, viesnīcu rezervēšana, auto nomas pakalpojumu rezervēšana, ceļojumu apdrošināšanas jautājumu kārtošana, vīzu noformēšana, konsultāciju sniegšana u.c.

Attiecībā pret Air Baltic sniegtajiem pakalpojumiem (pasažieru aviopārvadājumiem) tūrisma aģenti/aģentūras un tūrisma operatori darbojas lejupejošā tirgū (ir šo pakalpojumu pārdevēji tūristiem – saviem klientiem), un tādēļ Air Baltic iespējama nelikumīga darbība var radīt ALTA biedriem tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu. No minētā izriet, ka ALTA saskaņā ar Konkurences likuma 23.panta pirmo daļu ir likuma pārkāpuma novēršanā pamatoti ieinteresēta persona.

2. Konkrētais tirgus

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu konkrētais tirgus ir *konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu*. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir *ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām*.

Konkurences likuma 1.panta 5.punkts nosaka, ka konkrētās preces tirgus ir *noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo*

noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.

Iesniedzējs Vēstulē 9/7 norāda, ka gan tūrisma aģentūras, gan Air Baltic ir konkurējoši tirgus dalībnieki attiecībā uz klientu nodrošināšanu ar aviobiļetēm.

Izvērtējot Air Baltic un tūrisma aģentūru sniegto pakalpojumu būtību, KP konstatē tajos vairākas atšķirības. Tūrisma aģentūras darbojas līdzīgi kā aģenti, kas darbojas Air Baltic vārdā, realizējot biļetes tiem patērētājiem, kuri nevēlas vai tiem nav iespēju rezervēt biļeti tieši pie Air Baltic un kuri priekšroku dod biļešu rezervēšanai ar starpnieka palīdzību. Tomēr fakts, ka tūrisma aģentūras darbojas kā Air Baltic aģenti, neietekmē to, ka tās sniedz arī citus patērētājiem nepieciešamos pakalpojumus.

Patērētājs izvēlas rezervēt biļeti tieši pie aviopārvadātāja, pašam meklējot izdevīgākos maršrutus un cenas, vai ar pieredzējušas tūrisma aģentūras starpniecību, kura palīdz patērētājam izvēlēties izdevīgākos aviokompāniju pakalpojumus konkrētos maršrutos, papildus sniedzot citus pakalpojumus (viesnīcu rezervēšana u.c.), par to iekasējot attiecīgu pakalpojuma maksu. Arī EK savā lēmumā¹ *Virgin/British Airways* lietā uzsvēra, ka „tūrisma aģentūras sniegtā pakalpojuma esence un tās spēja piesaistīt klientus ir tāda, ka tūrisma aģentūras var izvēlēties jebkuru transporta veidu un jebkuru pārvadātāju”, pretēji Air Baltic, kurš pārdod savus pasažieru aviopārvadātāja pakalpojumus. Minētajā situācijā piedāvājuma un pieprasījuma faktori norāda uz to, ka tūrisma aģentūru un Air Baltic pakalpojumi nav pilnībā aizvietojami.

Ņemot vērā minēto, KP konstatē, ka Air Baltic un tūrisma aģentūras darbojas atšķirīgos tirgos, secīgi Air Baltic – pasažieru aviopārvadājumu, bet tūrisma aģentūras – tūrisma aģentūru sniegto pakalpojumu tirgū.

Ņemot vērā, ka pasažieru aviopārvadājumu biļešu rezervēšanas un tirdzniecības pakalpojumu sniegšana ir būtiska tūrisma aģentūru darbības sastāvdaļa, tūrisma aģentūru sniegto pakalpojumu tirgus un pasažieru aviopārvadājumu tirgus ir uzskatāmi par savstarpēji saistītiem. Iegādājoties biļetes, tūrisma aģentūru pieprasījums ir vērsts uz pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumu, un tā iemesla dēļ, ka Air Baltic atrodas dominējošā stāvoklī pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumu tirgū (Skat. lēmuma 3.punktu), tūrisma aģentūru izvēle ir ierobežota. Atrodoties dominējošā stāvoklī pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumu tirgū, Air Baltic tirgus varu pārnes uz tūrisma aģentūru sniegto pakalpojumu tirgu.

Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) pieeja konkrētā tirgus definīcijas noteikšanā aviopārvadājumu tirgū ir balstīta uz tā saucamo

¹ Case IV/D-2/34.780 *Virgin/British Airways* OJ [2000] L 30/1, [2000] 4 CMLR 999, on appeal to the CFI Case T-219/99 *British Airways v. Commission*

izlidošanas/galamērķa pāru pieeju². Saskaņā ar EK pieeju no patērētāju viedokļa katra izlidošanas/galamērķa kombinācija ir atsevišķs konkrētais tirgus. Vērtējot katras lietas faktiskos apstākļus, no patērētāju viedokļa konkrētās preces tirgus var tikt definēts šaurāk – ņemot vērā citu transporta veidu alternatīvas konkrētos maršrutos, vai patērētāji dodas darījuma vai izklaides braucienā (cenu atšķirības), izlidošanas laika svarīgumu u.c. KP uzskata, ka šajā Lietuvā nav pamata definēt šaurāku konkrēto tirgu.

Atbilstoši Vēstulē 754 norādītajam Air Baltic biļetes var rezervēt divos veidos: (1) Interneta rezervēšanas sistēmā, kur biļetes pieejamas jebkurai fiziskai un juridiskai personai un (2) ar Globālās rezervēšanas sistēmas (Global Distribution System, turpmāk – GDS) palīdzību, kurā biļetes patērētājiem pieejamas tikai caur IATA³ reģistrētu tūrisma aģentūru vai aviosabiedrību biļešu kasēm.

Atbilstoši EK veiktajai analīzei⁴ vairāki pieprasījuma faktori norāda uz to, ka pasažieru aviopārvadājumi, kuros biļetes tiek realizētas gan ar GDS palīdzību, gan pašu aviosabiedrību izplatītās biļetes, ir savstarpēji aizvietojami no patērētāju viedokļa un ietverami vienā konkrētās preces tirgū.

Air Baltic pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumus Latvijā nodrošina, galvenokārt, uz/no starptautiskās lidostas „Rīga”. Tūrisma aģentūru un patērētāju pieprasījums pēc pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumiem ir vērsts uz aviokompāniju piedāvājumu jebkuros aviopārvadājumu maršrutos, līdz ar to jebkurš maršruts (izlidošanas/galamērķa pāris), kuru nodrošina Air Baltic, var tikt izdalīts kā konkrētais tirgus. Ņemot vērā turpmāk lēmumā secināto, KP šajā lietā jautājumu par konkrēto tirgu atstāj atvērtu.

3. Air Baltic dominējošais stāvoklis

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 1.punktu tirgus dalībnieka „*dominējošais stāvoklis ir tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šā dalībnieka vai šo dalībnieku tirgus daļa šajā tirgū ir vismaz 40 procentu un šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.*”

Pēc Starptautiskās lidostas „Rīga” interneta mājas lapā norādītajiem datiem⁵ Air Baltic tirgus daļa pasažieru aviopārvadājumu tirgū pēc pārvadāto pasažieru skaita 2004.gadā bija 50,1%, 2005.gadā – 41,0%, 2006.gadā – 40,2% un 2007.gadā – 45%, tādēļ KP ir pietiekams pamats uzskatīt, ka Air Baltic tirgus

² Eiropas Komisijas 18.07.2001. lēmuma lietās COMP.D.2 37.444 — SAS Maersk Air un COMP.D.2 37.386 — Sun-Air versus SAS un Maersk Air 27.-31.punkts; Eiropas Komisijas Oficiālais vēstnesis L 265 (05.10.2001.), 15.lpp

³ Starptautiskā Gaisa Pārvadājumu Asociācija ([International Air Transport Association](http://www.iata.org/) - IATA): www.iata.org/

⁴ Eiropas Konkurences Ģenerāldirektorāta diskusiju dokumenta 65-67.punkts
http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/discussion_paper_en.pdf

⁵ www.riga-airport.com/

daļas konkrētos pasažieru aviopārvadājumu maršrutos (izlidošanas/galamērķa pāros) iespējams arī varētu pārsniegt Konkurences likuma 1.panta 1.punktā noteikto sliekšni.

Air Baltic iespējama atrašanās dominējošā stāvoklī pasažieru aviopārvadājumu tirgū nav Konkurences likuma pārkāpums. Nepieciešams izvērtēt, vai tā darbības satur Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulā un 4. un 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

4. Air Baltic Korporatīvā programma

Saskaņā ar Air Baltic Vēstulē 754 norādīto, Korporatīvā programma ir veidota gala patērētājam. Air Baltic 30.10.2007. vēstulē norāda, ka korporatīvajiem klientiem tiek piedāvātas iegādāties tikai biļetes un Air Baltic nekad nav izmantojusi korporatīvo programmu produktu kā sastāvdaļu komplekso tūrisma pakalpojumu sniegšanā. Par korporatīvo klientu Air Baltic var kļūt jebkura fiziskā vai juridiskā persona (arī tūrisma aģentūras), kuras apgrozījums no veiktajiem lidojumiem ar Air Baltic pārsniedz vismaz 5000 LVL kalendārā gada laikā. Air Baltic un klients slēdz korporatīvā klienta līgumu, kura pielikumā norāda biļešu iegādes nosacījumus un pasažieru aviopārvadājumu korporatīvā klienta biļešu cenas konkrētos maršrutos atkarībā no klientam piešķirtās klases (Saskaņā ar Air Baltic 28.02.2007. rīkojumu Nr.578 klienta klasi (pavisam 4 klases) nosaka pēc tā veidotā apgrozījuma no veiktajiem lidojumiem ar Air Baltic). Korporatīvajam klientam nav šķēršļu iegādāties biļetes arī par publiskajām cenām. Korporatīvais klients iegūst priekšrocības (*) u.c. ieguvumus, kas nav pieejami, piemēram, ārpus Korporatīvās programmas esošajiem klientiem, kuri izmanto Air Baltic ekonomiskās klases pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumus. Atbilstoši Air Baltic 30.10.2007. vēstulē norādītajam skaidrojumam „(..) korporatīvā produkta būtība ir savādāku biļešu izmantošanas noteikumu piedāvājums klientam, kurš daudz lido.” Air Baltic Vēstulē 754 norāda, ka Korporatīvā programma nav paredzēta tūrisma aģentūrām kā starpniekiem, un atvieglojumi netiek piešķirti par starpniecības apgrozījumu, bet par to apgrozījumu, kādu veido korporatīvais klients, izmantojot Air Baltic pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumus. Tātad arī tūrisma aģentūra var kļūt par Korporatīvās programmas dalībnieku, ja tās darbinieku veidotais apgrozījums no veiktajiem lidojumiem ar Air Baltic pārsniedz vismaz 5000 LVL kalendārā gada laikā.

5. Iespējamā Konkurences likuma pārkāpuma izvērtējums Air Baltic darbībās

Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulā un 4. un 5.punktā noteikts, ka „Jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā „(..) netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša

uzspiešana vai piemērošana”, vai (..) nevienādu noteikumu piemērošana ekvivalentos darījumos ar citu tirgus dalībnieku, radot tam konkurences ziņā nelabvēlīgākus apstākļus”.

5.1. ALTA Iesnieguma 4.punktā norāda, ka Air Baltic „visās korporatīvajās programmās klientam ar noteiktu apgrozījumu tiek piedāvāti papildus atvieglojumi un bonusi, bet IATA tūrisma aģentūrām, kuru pārdošanas apjoms ir daudz lielāks, nekā jebkuram korporatīvajam klientam, nav nekādu atvieglojumu”, un Vēstulē 8/2 paskaidro, ka „Air Baltic ir noslēgusi tiešās sadarbības līgumus ar uzņēmumiem, apejot tūrisma aģentūras, mums tie nav pieejami”. ALTA norāda, ka minētās Air Baltic darbības ir vērtējamas kā Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums.

Korporatīvā programma ir veidota Air Baltic klientam, kurš iegūst attiecīgas priekšrocības atkarībā no apgrozījuma, kādu tas veido, izmantojot Air Baltic pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumus. Turpretī tūrisma aģentūras apgrozījums no pārdotajām Air Baltic biļetēm veidojas no realizēto Air Baltic biļešu kopsummas vairākiem tās klientiem. Neatkarīgi no tā, vai Air Baltic biļeti realizē savam klientam patstāvīgi vai ar tūrisma aģentūras starpniecību, labuma guvējs no Korporatīvās programmas piemērošanas ir Air Baltic korporatīvais klients (gala patērētājs), bet tūrisma aģentūra šajā gadījumā ir starpnieks starp Air Baltic un tā korporatīvo klientu. Ņemot vērā augstākminēto, šīs darījuma attiecības nevar uzskatīt par ekvivalentām, kā arī tūrisma aģentūras, korporatīvie klienti un Air Baltic nav uzskatāmi par konkurentiem, tāpēc Korporatīvās programmas pastāvēšana nevar radīt tiem konkurences ziņā nelabvēlīgākus apstākļus. Tādējādi Air Baltic Korporatīvās programmas ieviešana nav uzskatāma par Konkurences likuma 13.panta 5.punkta pārkāpumu.

Air Baltic biļetes iegādes izmaksas, patērētājam to iegādājoties tieši pie Air Baltic vai ar tūrisma aģentūras starpniecību, var atšķirties, jo tūrisma aģentūra, papildus Air Baltic biļetes maksai un tās rezervēšanas pakalpojuma izmaksām, piemēro maksu par tās sniegto biļešu rezervēšanas un tirdzniecības pakalpojumu.

Ievērojot lēmuma 2.punktā konstatēto, Air Baltic un tūrisma aģentūru sniegtie pakalpojumi ir atšķirīgi no patērētāja viedokļa. Izvēloties tūrisma aģentūras pakalpojumus, patērētājs maksā par tās sniegtajiem papildus pakalpojumiem (izdevīgāko pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumu sniedzēja, maršrutu, biļešu cenu piedāvājuma izvēle u.c.), tādēļ biļešu iegādes izmaksu atšķirība, to iegādājoties tieši pie Air Baltic vai ar tūrisma aģentūras starpniecību, ir pamatota. Turklāt tūrisma aģentūrām pastāv iespēja kompensēt tās sniegtā biļešu rezervēšanas un tirdzniecības pakalpojuma izmaksas, sniedzot patērētājiem citus nepieciešamos pakalpojumus (viesnīcu rezervēšana u.c.), izvēloties kvalitatīvus minēto pakalpojumu sniedzējus un tādējādi piesaistot klientus.

Ņemot vērā minēto un to, ka Air Baltic darbības attiecībā ar tā klientu un ar tūrisma aģentūrām kā starpniekiem savā būtībā nav salīdzināmas, Air Baltic biļešu cenas vai to tirdzniecības nosacījumus nevar uzskatīt par netaisnīgiem attiecībā pret tūrisma aģentūrām tikai tādēļ, ka Air Baltic piemēro zemākas biļešu cenas un atvieglotus biļešu rezervēšanas nosacījumus korporatīvajiem klientiem, bet tūrisma aģentūrām nē.

Ievērojot Konkurences likuma normas, Air Baltic pēc būtības ir tiesības, brīvi izvēlēties un noteikt tā biļešu tirdzniecības veicināšanas pasākumus, un iespējami atvieglojumi vai bonusi tūrisma aģentūrām par tā biļešu izplatīšanu būtu vērtējams kā viens no tādiem pasākumiem, Air Baltic konkurējot ar citām aviokompānijām. Fakts, ka Air Baltic atrodas dominējošā stāvoklī pasažieru aviopārvadājumu tirgū, saskaņā ar Konkurences likuma normām neuzliek tam pienākumu piemērot atvieglojumus vai bonusus tūrisma aģentūrām par tā biļešu izplatīšanu. Līdz ar to Air Baltic darbības nav uzskatāmas par Konkurences likuma 13.panta 4.punkta pārkāpumu.

5.2. ALTA Vēstulē 9/7 norāda: „Tā kā Air Baltic neņem maksu par apkalpošanu korporatīvajiem klientiem on-line rezervēšanas sistēmā, tad vai nu tā pārdod biļetes par pašizmaksu vai arī ieslēpj izmaksas citās pozīcijās (..)” Saskaņā ar Air Baltic interneta mājas lapā⁶ norādīto informāciju, Air Baltic nepiemēro apkalpošanas maksu par biļešu rezervēšanu korporatīvajiem klientiem Interneta rezervēšanas sistēmā. ALTA norāda, ka tādējādi Air Baltic pārkāpj Konkurences likuma 13.panta 5.punktā minētā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu.

Ievērojot lēmuma 5.1.punktā konstatēto, Air Baltic pakalpojumu tirdzniecības nosacījumi (t.sk. apkalpošanas maksas nepiemērošana) tā klientam un jebkādas darbības attiecības ar tūrisma aģentūru kā starpnieku starp Air Baltic un tā klientu nav uzskatāmi par ekvivalentiem darbībām Konkurences likuma 13.panta 5.punkta izpratnē. Air Baltic un tūrisma aģentūras nav konkurenti pasažieru aviopārvadājumu tirgū, līdz ar to tie nekonkurē ar biļetes cenu vai tās rezervēšanas maksu. Saskaņā ar lietā esošo informāciju Air Baltic biļetes iegādes nosacījumi un cenas korporatīvajiem klientiem Interneta rezervēšanas sistēmā ir vienādas gan gadījumā, ja korporatīvais klients to iegādājas pats, gan, ja biļetes iegādi tam veic tūrisma aģentūra kā starpnieks.

Ņemot vērā augstākminēto, apkalpošanas maksas nepiemērošana par biļešu rezervēšanu Interneta rezervēšanas sistēmā korporatīvajiem klientiem nerada tūrisma aģentūrām konkurences ziņā nelabvēlīgākus apstākļus. Tādējādi minētās Air Baltic darbības nav uzskatāmas par Konkurences likuma 13.panta 5.punkta pārkāpumu.

5.3. KP izvērtēja vai Korporatīvās programmas piemērošana ierobežo tūrisma aģentūru pakalpojumu tirgu.

⁶ Air Baltic interneta mājas lapa: www.airbaltic.lv

Air Baltic Vēstulē 754 norāda: „*Klientam, kļūstot par Air Baltic korporatīvo klientu, ir iespējas noslēgt apkalpošanas līgumu ar ALTA biedriem, un Air Baltic arī iesaka slēgt sadarbības līgumus ar tūrisma aģentūrām.*” Un atbilstoši ar Air Baltic 30.10.2007. vēstuli iesniegtā līguma, kas noslēgts starp Air Baltic un tūrisma aģentūru par korporatīvo klientu apkalpošanu, nosacījumiem tūrisma aģentūras šo klientu vārdā iegādājas biļetes Air Baltic. Saskaņā ar Air Baltic Vēstulē 754 norādīto, Interneta rezervēšanas sistēma ir pieejama jebkurai fiziskai un juridiskai personai (arī tūrisma aģentūrām, t.sk. tām, kuras neizmanto GDS). Ja klients ir uzticējies savus personas u.c. datus tūrisma aģentūrai, tad tai ir iespēja iegādāties jebkuru biļeti klienta vārdā Interneta rezervēšanas sistēmā uz vienādiem nosacījumiem kā situācijā, kurā klients pats veiktu biļetes iegādi. Saskaņā ar Air Baltic 30.10.2007. vēstulē sniegto informāciju mazāk kā 70 % (t.i. (*)) ieņēmumus no biļešu realizācijas korporatīvajiem klientiem Air Baltic 2007.gada 1.pusgadā ieguva ar tūrisma aģentūru starpniecību, tādēļ Air Baltic nevarētu būt ieinteresēts radīt minētos šķēršļus, jo pretējā gadījumā tas riskētu pazaudēt korporatīvos klientus, kuri dod priekšroku aviobiļešu rezervēšanai, izmantojot starpniecības (tūrisma aģentūru) pakalpojumus.

Izvērtējot Air Baltic un korporatīvo klientu līgumu un Air Baltic un tūrisma aģentūru līgumu par korporatīvo klientu apkalpošanu nosacījumus, KP secina, ka Korporatīvās programmas piemērošana neierobežo tūrisma aģentūru sniegto pakalpojumu tirgu.

Ņemot vērā iepriekš lēmumā secināto, KP konstatē, ka Iesniedzēja norādītās Air Baltic darbības nesatur Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulā un 4. un 5.punktā norādītās dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 4.punktu, 13.panta ģenerālklausulu un 4. un 5.punktu, Konkurences padome

nolēma:

izbeigt lietas Nr.1735/07/05/24 „Par Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulā un 4. un 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Air Baltic Corporation” darbībās” izpēti.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme